

توضیحات:

- دبیری مطالعات اجتماعی
- ویژه آزمون آموزش و پرورش
- ۴۰ نکته مهم و کلیدی
- حیطه تخصصی

نکات مهم کتاب راهنمای

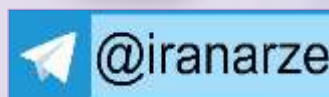
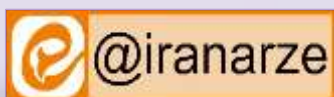
معلم جغرافیای ایران پایه دهم

دوره متوسطه (کد ۱۱۰۳۸۷)

برای دانلود رایگان جدیدترین سوالات استخدامی دبیری مطالعات اجتماعی، اینجا بزنید

برای دانلود رایگان مرجع این جزوه، کتاب راهنمای معلم جغرافیای ایران دهم متوسطه اینجا بزنید

«انتشار یا استفاده غیر تجاری از این فایل، بدون حذف لوگوی ایران عرضه مجاز می باشد»

نکات مهم راهنمای معلم جغرافیای ایران دهم متوسطه

۱- هدف از تألیف کتاب جغرافیا تربیت افرادی مسئول و توانمند و آگاه و پایبند به اخلاق دینی و علاقه مند به شناخت ایران، ویژگیها و مسائل آن است.

۲- اجزای اصلی کتاب راهنمای معلم عبارتند از :

(۱) آشنایی با فلسفه برنامه درسی (رویکرد، دیدگاه و اصول حاکم بر انتخاب و سازماندهی محتوا)

(۲) معرفی اهداف (کلی، جزئی و رفتاری برنامه)

(۳) جداول زمان بندی و نحوه سازماندهی ارزشیابی

(۴) تبیین تک تک واحدهای یادگیری

(۵) معرفی وسایل مورد نیاز در آموزش

(۶) ارائه راهبردهای تدریس

(۷) معرفی فعالیتهای پیش، حین و پس از تدریس

(۸) نمونه سؤالات آزمون تشخیصی، تکوینی و پایانی

۳- در واقع ریشه کلمه جغرافیا واژه‌های «مغرب است که از دو کلمه یونانی ژئو (Geo) به معنای زمین و گرافوس (Graphus) به معنای شناسایی و ترسیم تشکیل شده است.

۴- اثراتی که انسانها بر مکان ها و مکانها بر هم دارند «تقابل فضایی» نامیده می شود که کار اصلی جغرافیاست. نکته بسیار مهم در دانش جغرافیا نقش انسان است. انسان عامل مهمی در کره زمین است. تغییرات حاصل از عملکرد انسان در کره زمین مخصوصا در دهه های اخیر نقش انسان را پررنگ تر کرده است.

۵- موارد زیر ضرورت آموزش جغرافیا را ذکر میکند:

- شناخت محیط زندگی پیرامون پاسخ به حس کنجکاوی و چراهای انسان در محیط پیرامون خود می تواند زمینه های رشد او را فراهم آورد.
- حفاظت و بهره برداری بهینه از محیط زیست: از ارکان مهم آموزش شناخت روابط متقابل انسان و محیط و تاثیرات متقابل این دو بر ترکیب اند. توجه به تأثیر و تأثیر محیط و انسان از نقش مهمی در نحوه بهره برداری و حفظ و نگهداری از محیط توسط انسان را دارد.
- حل مسائل کره زمین به طور همگانی: معضلات و مشکلات بسیاری در کره زمین وجود دارد. از جمله مشکلات فقر، گرسنگی، اعتیاد، بیسوادی، مهاجرت، انقراض گیاهی و جانوری، مخاطرات طبیعی، تغییرات اقلیمی، درگیری های قومی، جنگ و نزاع و... را میتوان نام برد.
- پرورش حس مسئولیت پذیری در جامعه: شناخت و آگاهی، مسئولیت را به همراه می آورد، آشنایی دانش آموزان با محیط زندگی و درک تفاوت ها و تشابهات مکان های مختلف و نقش انسان در مکان ها، سبب ایجاد حس مسئولیت پذیری در افراد می شود.
- تقویت مهارتهای زندگی فردی و گروهی: از ویژگی مهم آموزش جغرافیا ارائه اطلاعات و معرفی ابزارهای متعدد است وجود اطلاعات بسیار که بدون تفسیر آنها نمیتوان به نتیجه رسید از یک سو و ابزارهایی مانند: کره جغرافیایی، تصاویر، نمودار، جدول، فیلم، فرهنگ نامه ها، نقشه و... که قدرت تجزیه و تحلیل و کاربرد ابزار را در دانش آموزانی که جغرافیا میخوانند افزایش میدهد سبب کسب مهارتهای مختلفی در زندگی فردی و گروهی آنان خواهد شد.
- ایجاد تعلق و هویت ملی: شناخت مکان زندگی و سایر مکانها با دانش آموزان عاملی برای ایجاد حس تعلق و مسئولیت نسبت به آن می شود.
- ایجاد روحیه قدردانی از نعمتهای الهی: آگاهی از محیط انسانی و طبیعی و درک وجود وحدت و تجانس بین مکانهای مختلف در عین تنوع محیطی نقش مهمی در ایجاد نگرش مثبت نسبت به جهان هستی دارد.

۶- عامل مهمی که دانش جغرافیا را از سایر علوم متمایز میکند تأکید آن بر روی مکان است. مهمترین مواردی که مکان بر آن تأکید دارد شناخت محل زندگی، گوناگونی مکانها، تفاوتها و تشابهات مکانی، روابط متقابل بین انسان و مکان، مسائل و مشکلات نواحی مختلف و شناخت توان های محیطی است.

۷- کره جغرافیا: بهترین وسیله شناخت مکان در جغرافیا کره جغرافیایی است. کره جغرافیا بهترین وسیله برای نشان دادن نحوه قرارگیری یک مکان است، زیرا دانش آموزان را قادر به درک شرایط و موقعیتهای احتمالی آن مکان مینماید.

۸- روش مطالعه در جغرافیا

الف) روش ناحیه ای ب) روش موضوعی

۹- روش ناحیه ای: در این روش جغرافی دان یک محدوده مانند: شهر، روستا، کشور و یا قاره را مورد بررسی قرار میدهد. این محدوده حتی میتواند یک محدوده کوچک یعنی محل سکونت دانش آموزان باشد. در جغرافیا، ناحیه به جایی گفته میشود که براساس یک یا چند معیار خاص، همگونی داشته باشد و ممکن است این معیار طبیعی یا انسانی یا هر دو جنبه را مورد توجه قرار دهد.

۱۰- نظام یافته: با توجه به اینکه جغرافیا دارای شاخه های متعددی همانند جغرافیای شهری، جغرافیای روستایی، جغرافیای اقتصادی، جغرافیای زیستی، جغرافیای خاک و... می باشد برخی از جغرافی دانان با توجه به علاقه، گرایش خود را یکی از این شاخه ها انتخاب و پیرامون آن به بررسی و مطالعه می پردازند. با نگاهی به کتاب های منتشر شده جغرافیا با عناوینی مواجه می شویم که شاخه های مختلف جغرافیا را معرفی می کند.

۱۱- موضوع محور: برخی جغرافیادانان علاقمند به مطالعه در مسائل جاری و مورد توجه در مکانهای مختلف هستند. هر چقدر مسائل جاری تعداد بیشتری از انسانها را درگیر کند نگاه تعداد بیشتری از جغرافیادانان را به سوی خود جلب میکند. به طور مثال مهاجرت، بیماری واگیردار و نزاع قومی را می توان در دهه های اخیر نام برد.

۱۲- نظام ها: برخی از جغرافیادانان علاقمند به مطالعه در چارچوب نظامهای طبیعی یا انسانی محور هستند. به طور مثال نظام آب و هوایی یا بررسی نظامهای کشاورزی را میتوان نام برد. در این شیوه جغرافیادانان قادر به مقایسه مکان های مختلف خواهند بود.

۱۳- رابطه دما و ارتفاع از جنبه های جغرافیایی زیر در حیطه آب و هوا شناسی نمی باشد. اینکه با افزایش ارتفاع دما کاهش می یابد یک اصل هواشناسی است ولی بررسی تأثیر این رابطه بر مکان و زندگی انسان نظیر: نوع مصالح ساختمانی، منابع آب، فعالیت اقتصادی، جاذبه های گردشگری و ... در حوزه آب و هواشناسی است.

۱۴- اهداف آموزشی در ۳ قلمرو دانش، مهارت و نگرش تدوین شده است و در نتیجه انتظار میرود دبیران از طریق تدریس کارآمد پیشبینی فعالیتهای مناسب، فراگیران را برای دستیابی به این اهداف هدایت کنند. علاوه بر این توجه کافی به کسب دانش، مهارت و نگرش از طریق فعالیتهای فردی و گروهی نقش مهمی در پایداری یادگیری خواهد داشت.

۱۵- ارزشیابی یکی از عناصر بسیار مهم هر برنامه درسی است. دست اندر کاران برنامه های درسی تلاش می کنند تا میزان موفقیت برنامه و تغییرات ایجاد شده در رفتار دانش آموزان (دانش، مهارت و نگرش) را تعیین و ارزشیابی کنند. دبیران مجریان اصلی ارزشیابی محسوب می شوند که باید به اصولی برای انجام ارزشیابی توجه داشته باشند:

۱. با اهداف در نظر گرفته شده (دانش، مهارت و نگرش) و سایر عناصر برنامه متناسب باشد.

۲. با رویکرد برنامه تناسب داشته باشد.

۳. به تناسب ماهیت اهداف و سایر عناصر برنامه باید از شیوه های مختلف استفاده شود.

۱۶- پل طبیعت تهران: این پل در سال ۱۳۹۳ خورشیدی افتتاح گردیده، یک پل سه طبقه پیاده رو و غیر خودروبی است که در عباس آباد تهران قرار دارد. این پل که از نمادهای شهر تهران است از عرض بزرگراه مدرس می گذرد و بوستانهای طالقانی در شرق و حضرت ابراهیم (آب و آتش) در غرب را به هم متصل می کند.

۱۷- با نشان دادن تصویر سازه های آبی شوشتر که نماد ارتباط صحیح و منطقی بین انسان و طبیعت است، به دانش آموزان توضیح دهید که انسان از دیرباز برای استفاده منطقی از منابع طبیعی درحال تلاش بوده و در بسیاری از موارد بدون آسیب زدن به طبیعت نیازهای خود را رفع نموده است.

۱۸- مهم ترین عامل جدایی و تشخیص هر کشور از کشور همسایه مرز است. ایران بزرگترین منبع انرژی جهان را دارد؛ زیرا حدود ۲۸ درصد از ذخایر گاز طبیعی و ۶۶ درصد از ذخایر نفت جهان را در خود جای داده است.

۱۹- روش کتابخانه ای: در تمامی تحقیقات علمی مورد استفاده قرار می گیرد، ولی در بعضی از آنها در بخشی از فرایند تحقیق از این روش استفاده می شود و در بعضی از آنها موضوع تحقیق از حیث روش، کاملاً کتابخانه ای است و از آغاز تا انتها متکی بر یافته های تحقیق کتابخانه ای است در تحقیقاتی که ظاهراً ماهیت کتابخانه ای ندارند نیز محققان ناگزیر از کاربرد روش های کتابخانه ای در تحقیق خود هستند. در این گروه تحقیقات اعم از توصیفی، علی، همبستگی، تجربی و غیره، محقق باید ادبیات و سوابق مسئله و موضوع تحقیق را مطالعه کند. در نتیجه، باید از روش های کتابخانه ای استفاده کند و نتایج مطالعات خود در ابزار مناسب اعم از فیش، جدول و فرم، ثبت و نگهداری نماید و در پایان کار نسبت به طبقه بندی و بهره برداری از آنها اقدام کند.

۲۰- یکی از ویژگی های دروس مرتبط با جغرافیای طبیعی داشتن امکان اجرای آنها در محیط طبیعی و بازدیدهای میدانی است. حتی اگر به قیمت گلی شدن کفشها و لباس های دانش آموزان و معلم تمام شود. از این رو بر روش فعالیت میدانی و کار گروهی تاکید می شود. با این حال مراقبت از سلامتی خود و دانش آموزان از اولین اولویتهاست. این درس را با حفظ نکات ایمنی کامل می توان در محیط های طبیعی قابل دسترس از لحاظ تنوع ناهمواری های ایران (کوهستان، پاپکوه، دشت، جلگه و...) آموزش داد.

۲۱- در سفرنامه مادام ژان دیوالفوا باستان شناس نامدار فرانسوی از سازه های آبی شوشتر به عنوان بزرگترین مجموعه صنعتی پیش از انقلاب صنعتی یاد شده است. این مجموعه در مسیر «رودخانه گرگر» که خود از شاهکارهای فنی و مهندسی اعصار کهن است، بنا شده است.

۲۲- روش میدانی به روشهایی اطلاق میشود که محقق برای گردآوری اطلاعات ناگزیر است به محیط بیرون از جمله جامعه انسانی یا سازمانی برود و با مراجعه به افراد یا محیط، و نیز برقراری ارتباط مستقیم با واحد تحلیل یعنی افراد، اعم از انسان، مؤسسات، سکونتگاه ها، موردها و غیره، اطلاعات موردنظر خود را گردآوری کند.

۲۳- راههای هوایی امروزه یکی از راههای ارتباطی مهم جهان است و تمامی کشورها از آن برخوردارند، اما دسترسی به راههای آبی آزاد برای همه کشورها میسر نمیباشد.

۲۴- ایران به علت وسعت اش یکی از بزرگترین کشورها از نظر تعداد همسایگان در منطقه میباشد. موضوع دیگر تنوع مرزها در ایران است که ما انواع مرزها را دارا هستیم و مرزهای خشکی و دریایی از بیشترین طول برخوردارند. راه های هوایی امروزه یکی از راههای ارتباطی مهم جهان است و تمامی کشورها از آن برخوردارند، اما دسترسی به راههای آبی آزاد برای همه کشورها میسر نمیباشد.

۲۵- کشور محصور در خشکی (کشور بی دریا) به کشوری اطلاق میشود که هیچگونه دسترسی به آبهای آزاد (اقیانوس ها و دریاها) نداشته باشد. درحال حاضر ۴۳ کشور در دنیا محصور در خشکی هستند.

۲۶- فلات ایران: فلات پهناور ایران که بیش از ۹۰ درصد از محدوده گرفته در بخش میانی کمربند کوهزایی موسوم به آلپ - هیمالیا قرار دارد. این فلات که در شمار فلات های جوان کره زمین بوده، هنوز به حرکتهای زمین ساختی خود مشغول هست که از جمله دلایل اصلی آن میتوان به تحت فشار بودنش از طرف مناطق و فلات های همجوار اشاره نمود؛ به طور مثال از طرف شمال توسط منطقه وسیع توران، از جنوب شرق به وسیله فلات بزرگ دکن و هند، از جنوب غرب توسط نواحی پهناور صحرای عربستان و فلات عربی که از توده عظیم آفریقا جدا شده است، تحت فشار و چین خوردگی است؛ یعنی نواحی و مناطق مذکور، هر سال به دلیل حرکت لایه های زیرین زمین و توده زمین ساختی خود، بین ۳ تا ۵ سانتیمتر به طرف فلات ایران در حرکت اند که این امر موجب حرکات زمین ساختی و کوهزایی در درون فلات ایران میگردد.

۲۷- اقلیم دستگاه بسیار بزرگی است که از ارتباط چندین دستگاه بزرگ دیگر هواکره، آب کره، یخ کره، سنگ کره و زیست کره پدید می آید. براینده همه ارتباطات که در درون و در بین دستگاه های هواکره، آب کره، یخ کره، سنگ کره و زیست کره برقرار است اقلیم یک محل معین را می سازد. شناخت هواکره، نخستین گام در شناخت آب و هوای هر محل است.

۲۸- آب و هوای ایران به دلیل موقعیت جغرافیایی آن وابسته به برخی از این اجزا است که عبارت اند از: پرفشار آזור، کم فشار گنگ و فرود خلیج فارس، کم فشار جنب قطبی، کم فشار آسیایی، رودباد جنب حاره، رودباد جنبه قطبی، جنبه قطبی، فرود سیاه - مدیترانه، فرود دریای سرخ، پرفشار سیبری، فرود بلند مدیترانه و بادهای غربی.

۲۹- نقش پرفشار سیبری و دریای سیاه: پرفشار سیبری یکی از سامانه هایی است که در کرانه های خزر به ویژه در کرانه های جنوب غربی، در ایجاد بارش نقش بازی می کند. پرفشار دریای سیاه نیز در ایجاد بارش در کرانه های خزر نقش بسیار مهمی دارد. البته نقش پرفشار دریای سیاه در ایجاد بارش های سنگین بسیار بیش از پرفشار سیبری است.

۳۰- دامنه های غربی زاگرس به طرف بادهای مرطوب غربی قرار دارند و بارش نسبتاً خوبی دارد ولی دامنه های شرقی زاگرس که پشت به بادهای مرطوب غربی است باران کمی دارد زیرا رشته کوه زاگرس با جهت شمال غرب جنوب شرق موجب صعود بادهای مرطوب غربی در دامنه های غربی این رشته کوه شده و باران زیادی در دامنه های غربی میبارد و این بادهای زیاد در دامنه های غربی وقتی به دامنه های شرقی میرسند بارش کمتری موجب میشوند.

۳۱- شهرکرد سردتر است زیرا در ارتفاع زیاد یعنی ۲۰۶۶ متری قرار دارد و شهر دزفول گرمتر است چون در ارتفاع کمتری یعنی ۱۴۳ متری قرار دارد.

۳۲- برای آموزش توده های هوای ورودی به کشور استفاده از انیمیشن یکی از بهترین گزینه ها است. جایگزین نمودن پوستر کامل توده های هوای ورودی به کشور و استفاده از نقشه ایران در مرکز تابلوی کلاس و اضافه کردن هر توده هوا با توجه به جهت آن در اطراف نقشه ایران میتواند مدل تجسمی خوبی برای یادگیری دانش آموزان باشد.

۳۳- نقش کم فشار گنگ: کم فشار گنگ بخشی از گردش موسمی هند است. شکل گیری این کم فشار از اوایل اردیبهشت آغاز می شود، در اواخر تیر به اوج فعالیت خود می رسد. بارش های تابستانی در جنوب شرق ایران و بادهای ۱۲۰ روزه سیستان با شکل گیری این سامانه ارتباط دارند. گاهی کم فشار گنگ رشد عمودی بیشتری پیدا می کند و شرایط تشکیل ابر و بارش فراهم می شود. در این شرایط بارش های بسیار سنگینی در جنوب شرق ایران ریزش می کند. وجود مخروط افکنه عظیم در نزدیکی شهداد کرمان و کلوتهای دشت لوت با این گونه بارش ها ارتباط دارد.

۳۴- چرخه هدلی، چرخه فرل و پرفشار های جنب حاره، کم فشارهای جنب قطبی، امواج رزبای، کمربند همگرایی حاره و جبهه قطبی از اجزای گردش عمومی هوا است.

۳۵- وارونگی دما: با افزایش ارتفاع دمای هوا کاهش می یابد. اما در شرایطی که با افزایش ارتفاع، دمای هوا به طور ناگهانی افزایش یابد وارونگی دما رخ داده است. در این حالت هوای سرد و سنگین در سطح زمین قرار گرفته و اجازه نمی دهد که آلودگی به طرف بالا حرکت کند و در نتیجه میزان آلاینده ها در هوای شهرهای بزرگی مانند تهران بسیار زیاد می شود و مشکلات فراوانی را برای مردم ایجاد می کند. سرد شدن ناگهانی هوای سطح زمین و عبور یک لایه هوای گرم از روی هوای سرد از مهم ترین علل پدید آمدن وارونگی دما است.

۳۶- ساتراپ: در واقع مادها اولین قومی در جهان بودند که برای اداره سرزمینشان آن را به بخش هایی تقسیم کردند. در دوران داریوش هخامنشی به این والی ها خشتیوان به معنی شهربان یا نگهبان مملکت گفته می شد (در قدیم شهر به معنی مملکت بوده). یونانی ها نام این والی ها را به صورت ساتراپ نوشته اند و از قلمروی که ساتراپ ها بر آن حکم می رانند به عنوان ساتراپی نام برده اند.

۳۷- تسوگ: یکی از واحدهای تقسیمات کشوری ایران در زمان ساسانیان بود. در زمان ساسانیان تقسیمات کشوری ایران به قرار سرزمین (ایالت)، خوره (استان) و تسوگ (شهرستان) و روستاگ (دهستان) بود. در روزگار ساسانی عراق امروزی را در تقسیمات بزرگتر کشوری دل ایرانشهر می نامیدند و دل ایرانشهر به یازده استان و شصت تسوگ (شهرستان) بخش میشد.

۳۸- شهر گریزی: به نوعی مهاجرت گفته می شود که از دهه ۱۹۷۰ در کشورهای توسعه یافته به خصوص در آمریکای شمالی و اروپا از شهرهای بزرگ و مادرشهرها به نواحی روستایی انجام شده است، این مهاجرت معکوس با حومه نشینی فرق دارد و برخی روستاهای مرکزی با عملکردهای خاص را شامل میشود. این نوع مهاجرت در واقع نوعی گریزی از فشارهای روانی اجتماعی و اقتصادی موجود در کلان شهرها است.

۳۹- قله دماوند: "کوه بسیار مرتفع و عظیمی است که زمستان و تابستان، قله آن از برف پوشیده شده و هیچکس نمیتواند بر فراز و یا نزدیکی آن قله برسد." این عبارت توسط "ابودلف" جغرافیدان و معدنشناس معروف نوشته شده که در سال ۳۳۱ خورشیدی برابر با ۹۵۲ میلادی یعنی بیش از ۱۰۰۰ سال قبل، عازم صعود به قله دماوند شد. وی اگر چه به قله نرسید اما حداقل سابقه ای یک هزار ساله و مستند از کوهنوردی بر دماوند برجای گذارده است.

۴۰- مصرف بهینه آب: آب زیر بنای سلامتی و حیات انسان است. وقتی شیر آب را در خانه باز میکنید و آب سرد و زلال جاری میشود، کمتر به کمبود آن فکر میکنید. متأسفانه ۴۰ درصد از مردم دنیا از آب سالم محرومند. طبق اعلام سازمان جهانی بهداشت روزانه ۳۰ هزار نفر از مردم دنیا به علت کمبود آب سالم و بهداشتی میمیرند. در واقع مثل این است که در مجاورت و همسایگی من و شما هر روز مردم یک شهر ۳۰ هزار نفری از فقدان آب بهداشتی جان میسپارند! و برابر با آمار سازمان جهانی بهداشت ۸۰ درصد از بیماریهایی که مردم دنیا از آنها رنج میبرند به طور مستقیم مربوط به عدم تأمین آب بهداشتی و کافی است. خود ما بزرگترین دشمن خویش هستیم زیرا همین آبهای موجود را

نیز آلوده و غیرقابل استفاده میکنیم و یا این ماده با ارزش برای حیات را با مصرف بی رویه هدر میدهیم. این کار باعث تقسیم ناعادلانه آب برای بشر شده و هستی تعدادی از افراد بیگناه را به خطر میاندازد.

ایران عرضه

مرجع نمونه سوالات

آزمون های استخدامی

به همراه پاسخنامه تشریحی

خدمات ایران عرضه:

- ارائه اصل سوالات آزمون های استخدامی
- پاسخنامه های تشریحی سوالات
- جزوات و درسنامه های آموزشی

برای دانلود رایگان جدیدترین سوالات استخدامی دبیری مطالعات اجتماعی، اینجا بزنید

برای دانلود رایگان مرجع این جزوه، کتاب راهنمای معلم جغرافیای ایران دهم متوسطه اینجا بزنید

«انتشار یا استفاده غیر تجاری از این فایل، بدون حذف لوگوی ایران عرضه مجاز می باشد»

